

РАМКОВА КОНВЕНЦИЯ ЗА СЪВЕТА НА ЕВРОПА ЗА ЗНАЧЕНИЕТО НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО ЗА ОБЩЕСТВОТО

Фаро, 27 октомври 2005 г.

Преамбюл

Правителствата, подписали тази конвенция, членове на Съвета на Европа,

Имайки предвид, че една от целите на Съвета на Европа е постигането на по-голямо единство между неговите членове, по-специално с цел съхраняване и утвърждаване на идеалите и принципите, създадени на базата на зачитането на правата на човека, демокрацията и върховенството на закона, които са тяхно общо наследство;

Признавайки необходимостта да поставят хората и човешките ценности в центъра на една разширена и интердисциплинарна концепция за културното наследство;

Подчертавайки значението и потенциала на културното наследство, използвани разумно като ресурс за устойчиво развитие и качество на живот в едно непрекъснато развиващо се общество;

Признавайки, че всяка личност има право да се ангажира с културното наследство по свой избор, като уважава в същото време правата и свободите на другите, във връзка с правото на всеки свободно да участва в културния живот, залегнало в Общата декларация на ООН за правата на човека (1948 г.) и гарантирано с Международния пакт за икономически, социални и културни права (1966 г.);

Убедени в необходимостта от включването на всички членове на обществото в текущия процес по дефинирането и управлението на културното наследство;

Убедени в разумността на принципите на културните политики и образователни инициативи, които разглеждат всички културни наследства на равнопоставена основа и така подпомагат диалога между различните култури и религии;

Позовавайки се на различните инструменти на Съвета на Европа, и в частност на Европейската културна конвенция (1954 г.), Конвенцията за опазване на архитектурното наследство на Европа (1985 г.), Европейската конвенция за опазване на археологическото наследство (1992 г., с изменения) и на Европейската конвенция за ландшафта (2000 г.);

Убедени във важността от създаването на паневропейска мрежа за сътрудничество в динамичния процес за прилагането на тези принципи;

Се споразумяха за следното:

Раздел първи

ЦЕЛИ, ДЕФИНИЦИИ И ПРИНЦИПИ

Цели на Конвенцията

Член 1

Страните по тази Конвенция се договориха:

- a. да признават, че правата свързани с културното наследство са присъщи на правото на участие в културния живот, съгласно дефиницията за това в Общата декларация за правата на човека;
- b. да признават индивидуалната и колективна отговорност по отношение на културното наследство;

- c. да подчертават, че консервацията на културното наследство и неговото устойчиво използване имат като свои цели човешкото развитие и качеството на живот;
- d. да предприемат необходимите стъпки за прилагане разпоредбите на Конвенцията по отношение на:
 - ролята на културното наследство в изграждането на едно мирно и демократично общество, и на процесите на устойчивото развитие и популяризирането на културното многообразие;
 - по-добра координация на компетенциите между участващите в процеса публични, институционални и частни действащи лица.

Дефиниции

Член 2

За целите на тази Конвенция,

- a. културно наследство е група от ресурси, наследени от миналото, които хората идентифицират, независимо от собствеността върху тях, като отражение или израз на техните постоянно развиващи се ценности, вярвания, знания и традиции. То включва всички аспекти на културната среда, получени в резултат на взаимодействието между хора и места в течение на времето;
- b. общността с наследство се състои от хора, които ценят специфични аспекти на културното наследство, и които те желаят, в рамките на предприети обществени действия, устойчиво да съхранят и да предадат на бъдещите поколения.

Общото наследство на Европа

Член 3

Страните се договарят да популяризират разбирането за общото наследство на Европа, което се състои от:

- a. всички форми на културно наследство в Европа, които заедно представляват един споделен източник на памет, разбиране, идентичност, единство и творчество, и
- b. идеалите, принципите и ценностите, възникнали от опита, придобит чрез прогреса и конфликти от миналото, които утвърждават развитието на едно мирно и стабилно общество, основано на спазването на правата на човека, демокрацията и върховенството на закона.

Права и отговорности по отношение на културното наследство

Член 4

Страните признават, че:

- a. всеки, сам или колективно, има правото да се ползва от културното наследство и да допринася за неговото обогатяване;
- b. всеки, сам или колективно, носи отговорността да уважава културното наследство на другите така както уважава своето собствено наследство, и следователно, общото европейско наследство;
- c. упражняването на правото на културно наследство може да бъде предмет само на такива ограничения, които са необходими в едно демократично общество за защитата на обществения интерес и правата и свободите на другите.

Закон и политика по отношение на културното наследство

Член 5

Страните се задължават:

- a. да признават обществения интерес, свързан с елементи на културното наследство в съответствие с тяхното значение за обществото;
- b. да повишават значението на културното наследство чрез неговото идентифициране, проучване, тълкуване, опазване, консервация и представяне;

- c. да осигуряват, в специфичния контекст на всяка отделна страна, че съществуват правни разпоредби за упражняването на правото на културното наследство, съгласно дефиницията в член 4;
- d. да осигуряват условия за такъв икономически и социален климат, който спомага за участието в дейности по културното наследство;
- e. да допринасят за опазването на културното наследство като основен фактор за постигане на взаимосвързаните цели на устойчиво развитие, културно разнообразие и съвременно творчество;
- f. да признават значението на културното наследство, разположено на териториите под тяхна юрисдикция, независимо от неговия произход;
- g. да формулират интегрирани стратегии с цел подпомагане прилагането на разпоредбите на тази Конвенция.

Действие на Конвенцията

Член 6

Никоя от разпоредбите на Конвенцията няма да бъде тълкувана така, че:

- a. да ограничава или подкопава правата на човека и основните свободи, които могат да са защитени от международни договори, в частност от Общата декларация за правата на човека и Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи;
- b. да оказва влияние върху по-благоприятни разпоредби по отношение на културното наследство и културната среда, съдържащи се в други национални или международни правни инструменти;
- c. да създава изпълнителни права.

Раздел втори

ПРИНОС НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО ЗА ОБЩЕСТВОТО И ЧОВЕШКОТО РАЗВИТИЕ

Културно наследство и диалог

Член 7

Страните се задължават, чрез държавната власт и други компетентни органи:

- a. да насърчават размишлението върху моралните принципи и методи на представяне на културното наследство, както и да уважават разнообразието в неговото тълкуване;
- b. да създават процедури за помирение, които справедливо да разрешават ситуации, при които от различни общности поставят противоречащи си ценности към едно и също културно наследство;
- c. да развиват познания за културното наследство като ресурс за подпомагане на мирното съвместно съществуване чрез увеличаване на доверието и взаимно то разбирателство от гледна точка на разрешаването и предотвратяването на конфликти;
- d. да интегрират тези подходи във всички аспекти на непрекъснатото през човешкия живот обучение и квалификация.

Среда, наследство и качество на живота

Член 8

Страните се задължават да използват всички аспекти на културната среда:

- a. за да обогатят процесите на икономическото, политическото, социалното и културното развитие и на планирането на земеползването, чрез прилагане на оценки за въздействието върху културното наследство и приемане на стратегии за смекчаване на такова въздействие, където е необходимо;
- b. за да допринасят за един интегриран подход към различните типове политика, отнасяща се до културното, биологическото, геологическото и ландшафтно разнообразие, за целите на постигане на баланс между тези елементи;

- c. за да засилят социалното сближаване чрез утвърждаване на чувството за споделена отговорност по отношение на местата, където живеят хората;
- d. за да подпомогнат целта за качество на съвременните подобрения към средата, без да се застрашават нейните културни ценности.

Устойчиво използване на културното наследство

Член 9

За целите на поддържането на културното наследство, Страните се задължават:

- a. да пропагандират опазването на целостта на културното наследство, осигурявайки решенията за промени да включват в себе си разбирането за съответните засегнати културни ценности;
- b. да дефинират и допринасят за принципите за устойчиво развитие и да окуражават дейностите по поддръжка;
- c. да осигурят условия за това всички общи технически наредби да съдържат специфичните изисквания по консервацията на културното наследство;
- d. да пропагандират използването на материали, техники и умения, основани на традицията и да изследват техния потенциал за съвременни приложения;
- e. да допринасят за висококачествената работа чрез системи за професионална квалификация и акредитация на физически и юридически лица и институции.

Културно наследство и икономически дейности

Член 10

С цел да се използва пълния потенциал на културното наследство като фактор за устойчиво икономическо развитие, Страните се задължават:

- a. да повишават съзнанието и използват икономическия потенциал на културното наследство;
- b. да отчитат специфичния характер и интереси на културното наследство при разработването на икономически стратегии; и
- c. да осигурят тези стратегии да зачитат целостта на културното наследство, без да засягат неговите присъщи ценности.

Раздел трети

СПОДЕЛЕНА ОТГОВОРНОСТ ЗА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО И УЧАСТИЕ НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

Организация на обществените отговорности по отношение на културното наследство

Член 11

При управлението на културното наследство, Страните се задължават:

- a. да поощряват един интегриран и добре информиран подход от държавните органи във всички сектори и на всички нива;
- b. да разработват правните, финансови и професионални рамки, които да позволяват осъществяването на съвместни действия на държавните органи, експерти, собственици, инвеститори, дружества, неправителствени организации и на гражданското общество;
- c. да разработват иновационни подходи за сътрудничеството на държавните органи с другите заинтересовани страни;
- d. да уважават и окуражават доброволните инициативи, които допълват ролята на държавните органи;
- e. да окуражават неправителствените организации, свързани с консервацията на културното наследство, да действат в интерес на обществото.

Достъп до културно наследство и демократично участие

Член 12

Страните се задължават:

a. да окуражават всеки един да участва в:

- процеса на идентифициране, проучване, тълкуване, опазване, консервация и представяне на културното наследство;

- публичното обсъждане и дискусии върху възможностите и предизвикателствата, които се поставят от културното наследство;

b. да отчитат ценностите, определени от всяка наследствена общност по отношение на културното наследство, с което тази общност се идентифицира;

c. да признават ролята на доброволните организации, както като партньори в дейностите, така и като конструктивни критици на стратегиите по опазване на културното наследство;

d. да предприемат мерки за подобряване на достъпа до наследството, особено сред младите хора и тези в неравностойно положение, с цел повишаване на съзнанието за неговата стойност, за необходимостта от неговото поддържане и опазване, както и за евентуалните ползи от него.

Културното наследство и познанието

Член 13

Страните се задължават да:

a. улесняват включването на измерението „културно наследство” на всички нива на образованието, не непременно като самостоятелен предмет на обучение, а като богат източник на изследване по другите предмети;

b. засилват връзката между образованието в сферата на културното наследство и професионалното образование;

c. насърчават интердисциплинарното изследване на културното наследство, културно-наследствените общности, културната среда и взаимовръзките между тях;

d. насърчават продължителното професионално обучение и обмена на познания и умения, както в така и извън образователната система.

Културното наследство и информационното общество

Член 14

Страните се задължават да разработят употребата на цифрови технологии за улесняване достъпа до обекти на културното наследство и произтичащите от него ползи чрез:

a. насърчаване на инициативи, които повишават качеството на съдържанието и са насочени към запазване разнообразието от езици и култури в информационното общество;

b. подкрепяне на международно съвместими стандарти за проучването, консервацията, увеличаването и сигурността на културното наследство едновременно с борбата срещу незаконния трафик на обекти от културната собственост;

c. опити за преодоляване на пречките пред достъпа до информация, свързана с културното наследство, по-специално за образователни цели, като в същото време не нарушава правата върху интелектуална собственост;

d. признаване, че създаването на информация в цифрова форма, свързана с културното наследство, не трябва да ощетява консервацията на съществуващото културно наследство.

Раздел четвърти

МОНИТОРИНГ И СЪТРУДНИЧЕСТВО

Задължения на страните

Член 15

Страните се задължават да:

a. разработят чрез Съвета на Европа функция за мониторинг на законодателството, политиката и практиките във връзка с културното наследство в съответствие с принципите постановени от тази Конвенция;

b. поддържат, развиват и предоставят данни за обща информационна система, достъпна за обществото, която улеснява оценката на степента, до която всяка Страна изпълнява задълженията си по тази Конвенция.

Механизъм за мониторинг

Член 16

a. Съгласно чл. 17 от Устава на Съвета на Европа Комитетът на министрите учредява подходящ комитет или определя съществуващ комитет, който да упражнява мониторинг върху приложението на Конвенцията и да е упълномощен да изготвя правила за упражняване на дейността му;

b. Така определените комитет се задължава да:

- определи необходимите процедурни правила;
- управлява общата информационна система спомената в чл. 15, като има точна преценка относно мерките, чрез които се изпълняват задълженията по тази Конвенция;
- по искане на една или повече Страни комитетът се задължава да предостави консултативно мнение по всеки въпрос, свързан с тълкуването на Конвенцията, взимайки предвид всички законови инструменти на Съвета на Европа;
- по инициатива на една или повече Страни комитетът се задължава да предостави оценка на всеки аспект от тяхното изпълнение на Конвенцията;
- насърчава междусекторното приложение на тази Конвенция чрез сътрудничество с други комитети и участие в други инициативи на Съвета на Европа;
- докладва на Комитета на министрите за своята дейност.

Комитетът може в процеса си на работа да включи експерти и наблюдатели.

Сътрудничество при последващи дейности

Член 17

Страните се задължават да сътрудничат по между си и чрез Съвета на Европа при изпълнението на целите и принципите на тази Конвенция, по-специално при спомагане за признаването на общото наследство на Европа чрез:

- a. прилагане на стратегии за сътрудничество относно приоритетите, определени в резултат на процеса на мониторинг;
- b. насърчаване на многостранни и трансгранични дейности и разработване на мрежи за регионално сътрудничество с цел прилагането на тези стратегии;
- c. обмен, разработване, систематизиране и гарантиране разпространението на добри практики;
- d. информиране на обществото относно целите и приложението на тази Конвенция.

Всички Страни могат по взаимно съгласие да сключват финансови споразумения за улесняване международното сътрудничество.

Раздел пети

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ КЛАУЗИ

Подписване и влизане в сила

Член 18

a. Тази Конвенция може да бъде подписана от страните-членки на Съвета на Европа.

b. Тази Конвенция е предмет на ратификация, приемане или одобрение. Инструментите за ратификация, приемане или одобрение ще се депозират при Генералния секретар на Съвета на Европа.

c. Тази Конвенция влиза в сила на първия ден от месеца след изтичането на срока от три месеца след датата, на която десет страни-членки на Съвета на Европа са изразили съгласие да бъдат обвързани от Конвенцията съгласно разпоредбите на предходната алинея.

d. По отношение на всяка Страна, подписала тази Конвенция, която изрази съгласието си да бъде обвързана от нея в последващ момент, тази Конвенция влиза в сила на първия ден от месеца след изтичането на срока от три месеца след датата, на която е депозиран инструментът за ратификация, приемане или одобрение.

Присъединяване

Член 19

a. След влизане в сила на тази конвенция Комитетът на министрите на Съвета на Европа може да покани всяка страна, която не е членка на Съвета на Европа и на Европейската общност, да се присъедини към Конвенцията чрез решение взето от мнозинството, както е указано в Член 20.д от Статута на Съвета на Европа и чрез единодушно одобрение от страна на представителите на Договарящите се страни с право да участват в Комитета на министрите.

b. По отношение на всяка присъединяваща се страна, или на Европейската общност в случай на присъединяване, тази Конвенция влиза в сила на първия ден от месеца след изтичането на срока от три месеца след датата на депозиране на инструмента за присъединяване при Генералния секретар на Съвета на Европа.

Териториално приложение

Член 20

a. При подписване или при депозиране на инструмента за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване всяка страна може да определи територията или териториите, за които тази Конвенция ще се прилага.

b. На всеки един по-късен етап всяка страна може чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа, да увеличи обхвата на прилагането на тази Конвенция до всяка друга територия, определена в декларацията. По отношение на такава територия Конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца след изтичането на срока от три месеца след датата на получаване на такава декларация от Генералния секретар.

c. Всяка декларация, извършена по двете предходни алинеи по отношение на всяка територия, указана в подобна декларация, може да бъде оттеглена чрез известие, адресирано до Генералния секретар. Оттеглянето влиза в сила на първия ден от месеца след изтичането на срока от шест месеца след датата на получаване на такова известие от Генералния секретар.

Денонсиране

Член 21

a. Всяка от Страните може по всяко време да денонсира тази Конвенция чрез известие, адресирано до Генералния секретар на Съвета на Европа.

b. Такова денонсиране влиза в сила на първия ден след изтичането на срок от шест месеца от датата на получаване на такова известие от Генералния секретар.

Изменения

Член 22

a. Всяка от Страните и комитетът упоменат в чл. 16 може да предлага изменения на тази Конвенция.

b. Всяко предложение за изменение да се изпрати до Генералният секретар на Съвета на Европа, който се задължава да го предаде на страните-членки на Съвета на Европа, на останалите Страни по конвенцията и на всички страни, които не са членки, както и на Европейската общност, поканени да се присъединят към Конвенцията съгласно разпоредбите на чл. 19.

с. Комитетът разглежда всяко предложено изменение и представя за одобрение текста, приет от мнозинство от три четвърти от представителите на Страните, на Комитета на министрите. След одобрението на текста от Комитета на министрите от мнозинството по чл. 20.d. от Устава на Съвета на Европа, и след единодушно одобрение от страните с право на участие в Комитета на министрите, текстът се изпраща на Страните по договора за приемане.

d. Всички изменения влизат в сила по отношение на Страните, които са ги приели, на първия ден след изтичането на срока от три месеца от датата, на която десет страни-членки на Съвета на Европа са информирали Генералния секретар, че приемат измененията. По отношение на всяка страна, която приеме измененията на по-следващ етап, такива изменения влизат в сила на първия ден след изтичането на срока от три месеца от датата, на която съответната Страна е информирала Генералния секретар, че приема изменението.

Известия

Член 23

Генералният секретар на Съвета на Европа известява страните-членки на Съвета на Европа, всяка страна, която се е присъединила или е поканена да се присъедини към тази конвенция и Европейската общност, която се е присъединила или е била поканена да се присъедини, за:

- a. всеки подпис;
- b. депозирането на всеки инструмент за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване;
- c. всяка дата на влизане в сила на тази Конвенция съгласно разпоредбите на чл. 18, 19 и 20;
- d. всяко изменение, предложено за тази Конвенция съгласно разпоредбите на чл. 22, както и датата на влизането му в сила;
- e. всеки друг акт, декларация, известие или съобщение във връзка с тази Конвенция.

В присъствие на долуподписаните, съответно с правомощия, които са подписали тази конвенция.

Изготвен във Фаро, на 27-ми Октомври 2005, на Английски и Френски, като и двата текста са равностойни по автентичност, в единствено копие, което ще бъде депозирано в архивите на Съвета на Европа. Генералният секретар на Съвета на Европа ще предаде копия на всяка една от страните членки на Съвета на Европа и всеки щат или Европейска Общност поканена да се присъедини към него.